

המשנה ממשיכה לעסוק בדיני זריקת גט. בדף הקודם עסקנו בזריקת גט לתוך רשותה של האשה כגון חצרה ביתה וקלתה. הסוגיא שלנו עוסקת בזריקת גט ברשות הרבים, וכך לשון המשנה (שם עח.):

- א. היתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה, קרוב לה - מגורשת, קרוב לו - אינה מגורשת, מחצה על מחצה - מגורשת ואינה מגורשת.
- ב. וכן לענין קדושין.
- ג. וכן לענין החוב, אמר לו בעל חובו זרוק לי חובי וזרקו לו, קרוב למלוה - זכה למלוה, קרוב ללוה - הלוה חייב, מחצה על מחצה - שניהם יחלוקו.

גם ברשות הרבים אפשר לתת גט, אך צריך שהגט יהיה קרוב לאשה. המשנה מוסיפה שכך לענין קידושין, אך לא מפרטת כמו בדוגמא הבאה: וכן לענין חוב. ויש לעיין מדוע המשנה לא מפרטת את 'ענין הקדושין'.

הגמרא דנה מה נחשב גט קרוב לאשה או לאיש? וזה לשונה (שם):

היכי דמי קרוב לה, והיכי דמי קרוב לו? אמר רב: ארבע אמות שלה - זהו קרוב לה, ארבע אמות שלו - זהו קרוב לו.

כלומר, אם הגט נזרק ברשות הרבים בתוך ארבע אמות של האשה - הגט חל. הגמרא מביאה עוד מספר רב של אמוראים שסוברים שד' אמות זהו הגדרת 'קרוב'. הגמרא מביאה דעה נוספת שחולקת על האמורא, והיא שיטת רבי יוחנן שיטה ארץ ישראלית (עח.):

רבי יוחנן אומר: קרוב לה - שנינו אפילו מאה אמה, וקרוב לו - שנינו אפילו מאה אמה. היכי דמי מחצה על מחצה? אמר רב שמן בר אבא, לדידי מיפרשא לה מיניה דרבי יוחנן: הוא יכול לשומרו והיא אינה יכולה לשומרו - זהו קרוב לו, היא יכולה לשומרו והוא אינו יכול לשומרו - זהו קרוב לה, שניהם יכולין לשומרו, שניהם אין יכולין - זהו מחצה על מחצה.

'קרוב' דהיינו אפילו מאה אמה, העיקר הוא הישג היד ושמירת הגט. כלומר, אין הגבלת אמות, אלא קירבה היא עניין מרחבי ותפיסתי. הגמרא מבארת שרבי יוחנן שמע שכך למד רבי יונתן בבבל, והתפלא (שם):

אמרוה רבנן קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יונתן הכי, אמר: ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא!

רבי יוחנן התפלא ואמר: יודעים התלמידי חכמים בבבל לפרש את טעם המשנה כמו שפירשתי? ומבאר רש"י שרבי יונתן עלה מבבל לארץ ישראל. ויש לעיין מדוע רבי יוחנן התפלא, מה ייחודו של פירושו לעומת הביאור הבבלי?

נחלקו הראשונים (רש"י, תוס' ומאירי) מה יסוד קניין הגט ב'קרוב' (ד' אמות)? האם תקנת חכמים של קניין בד' אמות, או תקנה ייחודית דווקא לגט.

נראה לענ"ד שכך המחלוקת בין תלמידי החכמים שבבבל, לרבי יוחנן. ת"ח שבבבל מבארים ששטר הגט בזריקה לרשות הרבים יסודו בתקנת קניין בד' אמות, כמו כל קניין (שהרי כך כתוב במשנה "וכן לענין חוב"). אך רבי יוחנן סובר שזהו דין בפני עצמו, כלומר, החידוש של 'קרוב' בגט הוא דווקא בגיטין ולא בדבר אחר, וכך מבאר רבי יוחנן את המשנה (שם):

אמר ר' אסי **אמר ר' יוחנן: לגיטין אמרו ולא לדבר אחר**. איתיביה רבי אבא לר' אסי: וכן לענין קדושין! שאני התם, דכתי': ויצאה... והיתה. איתיביה: וכן לענין החוב, זרוק לי חובי וזרקו לו, קרוב למלוה - זכה ללוה, קרוב ללוה - הלוה חייב, מחצה על מחצה - שניהם יחלוקו! הכא במאי עסקינן - דאמר ליה זרוק לי חובי ותיפטר. אי הכי, מאי למימרא? לא צריכא, דאמר ליה זרוק לי חובי בתורת גיטין. ואכתי מאי למימרא? מהו דתימא, מצי אמר ליה משטה אני בך, קמ"ל.

חידוש הזריקה ברשות הרבים הוא רק בגיטין, וכן בקידושין שהם אותו עניין "ויצאה והיתה" ע"כ לא פירטה המשנה בעניין הקדושין (כל גירושין, צריך להסתיים בקידושין, ויצאה והיתה לאיש אחר). וכן לענין חוב, בתורת גיטין, כלומר זהו דין מיוחד בגט ולא בשאר הקניינים (כך מדויק במשנה שלנו).

נראה עפ"י האמור שתורת בבבל מתמקדת ברשות הרבים מצומצמת לד' אמות, כמו לענין שבת. שד' אמות מוגדרות כרשות היחיד, וע"כ קונה את גיטה. אך רבי יוחנן רואה מרחב גדול יותר, ואינו מצטמצם באותם ד' אמות, אלא רשות הרבים מתרחבת עד האשה, וכל עוד יש לה שמירה בגט, הגט חל. הבבלי מתמקד בפרט, ורבי יוחנן בתורת א"י מתמקד במרחב הכללי. אפילו מאה אמה (עיי"ע לחזות בנועם פרטים וכללים). ע"כ התפלא ריו"ח שהגיע חידוש של מרחב כללי מבבבל.

[מיום שחבר בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא **ארבע אמות** של הלכה בלבד" בירידה לגלות הפרטים מקבלים משמעות, אך בארץ ישראל הדגש הוא על המרחב הכללי. ותן לחכם ויחכם עוד.]